

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра правознавства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Порівняльне конституційне право»

на 2022-2023 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 3 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Право»
Спеціальність	081 Право
Галузь знань	08 Право
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Петренко Юлія Володимирівна
кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри правознавства

Контактний телефон	+38-099-928-00-68
Електронна адреса	petrenko22075@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://pravo.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття майбутніми фахівцями цілісної та логічно-послідовної системи теоретичних знань з порівняльного конституційного права, закономірностей та особливостей державно-правових інститутів насамперед найбільш розвинутих країн світової спільності та правової культури, а також розширенню їх світоглядних уявлень про правові системи світу та проблеми становлення сучасної державності в Україні.
Тривалість	4 кредити ЄКТС/90 годин (лекції 18 год., семінарські заняття 30 год., самостійна робота 42 год.)
Форми та методи навчання	Лекційні та семінарські заняття в аудиторії з використанням інформаційних технологій, самостійна робота із джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою поза аудиторними заняттями Методи навчання - викладення наукового і навчального мультимедійного матеріалу з основних розділів, тем навчальної дисципліни на лекційних заняттях в аудиторії; закріплення, систематизація та узагальнення теоретичних знань, що були отримані студентами під час лекційних занять, позааудиторного опрацювання рекомендованих джерел інформації та представлення результатів самостійної роботи в письмовій формі (навчальне (практичне) завдання, реферат(есе) за заданою проблематикою), на семінарських/практичних заняттях та передсемінарських, передекзаменаційних індивідуальних консультаціях; під час проведення інтелектуальних ігор, диспутів, дебатів
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування лекцій; обговорення теоретичних питань на семінарських заняттях; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи; написання і захист наукових рефератів з визначеної проблеми; поточна модульна робота Підсумковий контроль: залік
Базові знання	Наявність широких знань з теорії держави і права, конституційного права України
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
Загальні компетентності	
• навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, використання сучасних інформаційних технологій і баз даних (ЗК 7); • уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати(ЗК-8);	• вміння проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН-3); • навички формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми (ПРН-4);
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
• знання історії права та державних інститутів (СК-2); • знання змісту основних міжнародно-правових інститутів (СК-6); • здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції (СК-12);	• вміння демонструвати необхідні знання та розуміння суті та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права (РН-19); • вміння застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки (РН-20); • навички оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему (РН-6);

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Конституційний статус держави та людини і громадянина		
Тема 1. Загальна характеристика порівняльного конституційного права. Теоретичні основи конституції.	Відвідування лекції; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Проаналізувати сучасні наукові погляди на поняття порівняльного конституційного права як галузі права, науки і навчальної дисципліни. 2. Розробити структурно-логічну схему «Поняття та види джерел порівняльного конституційного права, розкрити сутність і зміст джерел порівняльного конституційного права та навести їх приклади (не менше трьох кожного виду).
Тема 2. Поняття та класифікація конституцій.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Проаналізувати сучасні наукові погляди на сутність, зміст, правову природу визначення поняття «конституція», що підтверджують ту чи іншу наукову позицію (не менше п'яти). 2. Письмово провести класифікацію конституцій за критеріями: а) відповідність конституційного тексту суспільним відносинам, що реально існують; б) зовнішня форма, ступінь систематизації; спосіб прийняття; в) спосіб внесення змін і доповнень; г) елементи форми держави (форми

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		територіального устрою, форми правління, форми політичного режиму); д) час дії; е) територіальність дії та інші критерії. На кожен класифікацію навести приклади конституцій країн світу (не менше трьох).
Тема 3. Конституційно-правовий статус особи в зарубіжних країнах	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Розробити структурно-логічну схему «Класифікація прав і свобод людини і громадянина у зарубіжних країнах» і «Гарантії прав і свобод людини та громадянина» та, використовуючи тексти конституцій зарубіжних країн, підготувати не менше трьох прикладів кожного виду прав і свобод людини і громадянина (статті або їх витяги). 2. Порівняйте правовий статус громадянина, іноземця, особи без громадянства, особи з множинним (подвійним) громадянством, підданого.
Тема 4. Держава як категорія конституційного права.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Письмово викласти: а) змішані форми правління; б) поняття та сутність виборної <u>монархії</u>; в) роль <u>монархії</u> в розвинутих країнах світу. 2. Визначити форму політичного режиму наступних країн: Австралія, Австрійська Республіка, Арабська Республіка Єгипет, Ватикан, Італійська Республіка, Канада, Китайська Народна Республіка, Королівство Бахрейн, Королівство Бельгія, Королівство Іспанія, Об'єднане королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Республіка Індія, Республіка Казахстан, Республіка Польща, Російська Федерація, Федеративна Республіка Німеччина, Французька Республіка, Чеська Республіка, Швейцарська Конфедерація, Японська Держава.
Тема 5. Форми держави.	Відвідування лекції; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Визначити форму правління наступних країн: Австралія, Австрійська Республіка, Арабська Республіка Єгипет, Ватикан, Італійська Республіка, Канада, Китайська Народна Республіка, Королівство Бахрейн, Королівство Бельгія, Королівство Іспанія, Об'єднане королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Республіка Індія, Республіка Казахстан, Республіка Польща, Російська Федерація, Федеративна Республіка Німеччина, Французька Республіка, Чеська Республіка, Швейцарська Конфедерація, Японська Держава. 2. Визначити форму державного устрою наступних країн:

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		Австралія, Австрійська Республіка, Арабська Республіка Єгипет, Ватикан, Італійська Республіка, Канада, Китайська Народна Республіка, Королівство Бахрейн, Королівство Бельгія, Королівство Іспанія, Об'єднане королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Республіка Індія, Республіка Казахстан, Республіка Польща, Російська Федерація, Федеративна Республіка Німеччина, Французька Республіка, Чеська Республіка, Швейцарська Конфедерація, Японська Держава.
Тема 6. Конституційні форми безпосередньої демократії.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Розробити структурно-логічну схему «Джерела виборчого права». 2. Навести приклади проведення конституційного, законодавчого референдуму і референдуму з питань поточної політики.
Тема 7. Виборче право. Виборчий процес. Виборча система.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Розкрити поняття «референдум» і «плебісцит». Навести приклади. 2. Визначити види референдумів, дати характеристику.
Змістовний модуль 2. Конституційний статус органів державної влади та місцевого самоврядування		
Тема 8. Конституційний статус законодавчої влади держави.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Вказати найменування верхньої та нижньої палат парламентів наступних країн: Австрія, Бельгія, Велика Британія, Ірландія, Іспанія, Іспанія, Нідерланди, Польща, Румунія, Словенія, Франція, Чехія, Швейцарія. 2. Класифікувати парламенти за такими критеріями: залежно від обсягу повноважень, за формою правління в державі, за структурою, за роллю, яку відіграють парламенти. Навести приклади до кожного названого виду парламенту.
Тема 9. Поняття, функції і структура парламенту.	Відвідування лекції; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Визначити етапи розвитку парламенту і парламентаризму. 2. Розкрити особливості формування парламентів залежно від їх структури. Навести відповідні приклади.
Тема 10. Конституційний статус глави держави.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Розробити структурно-логічні схеми «Системи престолоспадкування» та «Способи обрання президента в зарубіжних країнах». 2. Визначити місце і роль глави держави в системі влади.
Тема 11. Інститут глави держави.	Відвідування лекції; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Дайте відповідь на питання, які стосуються наступного ситуаційного завдання: «Термін перебування президента держави на своєму посту в різних країнах становить: 3, 4, 5, 6 років». Назвіть переліки відповідних країн. Обґрунтуйте, на Вашу думку, який термін повноважень президента держави найбільш ефективний і чому та який термін доцільно обирати Президента України.

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		2. Навести приклади держав, в яких у якості глави держави виступають спадковий монарх (король, цар, імператор, султан, шах, герцог, великий герцог і т.д.), колегіальний орган, глава держави за сумісництвом, генерал-губернатор, узурпатор, племінний вождь.
Тема 12. Конституційний статус виконавчої влади.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Визначити офіційну назву глави уряду та перелічити його повноваження в наступних країнах: Австралія, Австрійська Республіка, Італійська Республіка, Канада, Китайська Народна Республіка, Королівство Іспанія, Об'єднане королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Республіка Індія, Республіка Польща, Федеративна Республіка Німеччина, Французька Республіка, Чеська Республіка, Швейцарська Конфедерація, Японська Держава. 2. Розробити структурно-логічну схему «Способи формування уряду в зарубіжних країнах».
Тема 13. Виконавча влада в системі органів державної влади.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Розкрийте загальні і специфічні риси порядку формування уряду в парламентарній монархії (Сполучене королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Японська держава). Розкрийте загальні і специфічні риси порядку формування уряду в дуалістичній монархії (Ліхтенштейн, Кувейт, Йорданія). 2. Розкрийте загальні і специфічні риси порядку формування уряду в парламентарній республіці (Італійська Республіка, Федеративна Республіка Німеччина, Республіка Індія). Розкрийте загальні і специфічні риси порядку формування уряду в президентській республіці (Сполучені Штати Америки), в змішаній республіці (Французька Республіка).
Тема 14. Конституційний статус органів судової влади.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Розробити структурно-логічну схему «Суд присяжних у зарубіжних країнах». 2. Назвати конституційно-правові принципи діяльності судів у зарубіжних країнах та розкрити їх зміст.
Тема 15. Конституційний статус місцевого управління та самоврядування.	Відвідування лекції; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Розробити структурно-логічну схему «Міське самоврядування в зарубіжних країнах». 2. Визначити компетенцію органів місцевого управління в зарубіжних країнах, зокрема, у сфері фінансово-економічної діяльності, у сфері охорони громадського порядку, у сфері комунального обслуговування, благоустрою і охорони навколишнього середовища, у соціальній сфері.

Інформаційні джерела

1. Бостан С.К., Тимченко С.М. Державне право зарубіжних країн: Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури 2005. 504с.
2. Волощук О.Т. Конституційне право зарубіжних країн: навч.-метод. Комплекс /О.Т. Волощук, А.З. Георгіца; Чернів. Нац. Ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці: Чернів. Нац. ун-т, 2010.
3. Державне (конституційне) право зарубіжних країн (навчальні матеріали та схеми): посіб. для підгот. до іспитів / К.О. Закоморна. Харків: Право, 2014. 263 с.
4. Державне право зарубіжних країн: особлива частина: навч. посіб.; за заг. ред. В.О. Серьогіна; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х.: ХНУВС, 2011. 292 с.
5. Коломієць, Юрій Миколайович. Державне право зарубіжних країн. Загальна частина: навч. посіб. / Ю.М. Коломієць; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х.: ХНУВС, 2010. 211 с.
6. Конституційне право зарубіжних країн: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.Є. Шевченко. Донець: Юго-Восток, 2013. 341 с.
7. Лапка О.Я., Пікуля Т.О. Конституційне (державне право зарубіжних країн (у схемах): Навч. посібник. К.: Атіка, 2008. 216 с.
8. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2011. 464 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Порівняльне конституційне право: Дистанційний курс з дисципліни для студентів спеціальності 081 «Право» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/>.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність» http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2020.pdf); списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/neformalna-osvita>; Положення про зарахування результатів неформальної освіти.

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-7): відвідування лекції (0 балів); обговорення теоретичного питання на семінарському занятті (1 бал); тестування (0 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (1 бал); поточна модульна робота (16 балів)	30
Модуль 2 (теми 8-15): відвідування лекції (0 балів); обговорення теоретичного питання на семінарському занятті (1 бал); тестування (0 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (1 бал); поточна модульна робота (14 балів)	30
Екзамен	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни